

UNIVERZITET U SARAJEVU

Centar za interdisciplinarnе studije - Prof. dr. Zdravko Grebo

PRIJEDLOG PROGRAMA ZIMSKE ŠKOLE “ROD I GLOBALIZACIJA”

Voditeljice:

Prof. dr. Azra Hadžiahmetović

v. prof. dr. Zilka Spahić Šiljak

v. prof. dr. Jasna Kovačević

Zmaja od Bosne 8, UNSA Kampus, 71 000 Sarajevo

tel. 033 668 685 / fax 033 668 683

e-mail: cis@cis.unsa.ba i unigerc@unsa.ba

Web: www.cis.unsa.ba

www.unigerc.unsa.ba

Na osnovu člana 37. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 36/22) i člana 41. i 132. Statuta Univerziteta u Sarajevu, Program Zimske škole „Rod i globalizacija“ bit će organiziran ispred Centra za interdisciplinarnе studije Univerziteta u Sarajevu, a polaznice i polaznici će dobiti certifikat Univerziteta i 4 ECTS boda.

Centar za interdisciplinarnе studije – "prof. dr. Zdravko Grebo" (CIS) postoji kao podorganizaciona jedinica Univerziteta u Sarajevu sa ciljem promocije novih zahtjeva u sferi visokog obrazovanja i potrebom za kreiranjem programa koji prevazilaze okvire jedne naučne discipline. Trendovi u visokom obrazovanju, naučno istraživačkom radu i cjeloživotnom učenju podrazumijevaju povezivanje različitih disciplina, jer tržiste rada i akademska zajednica zahtijevaju izlazak van okvira uskih profesija, kakvim smo najčešće izloženi. CIS je usmjeren ka interdisciplinarnom obrazovanju nove generacije stručnjaka/inja iz Bosne i Hercegovine kao i iz zemalja regije jugoistočne Evrope. Kao takav, CIS okuplja više od stotinu uvaženih domaćih i stranih eksperata i ekspertica iz različitih naučnih oblasti koji zajednički rade na projektima razvoja. Svoje mjesto CIS je našao u okviru Univerziteta u Sarajevu i predstavlja inovativni inkubator za interdisciplinarnе programe.

Fokus djelovanja CIS-a bazira se na tri osnovna postulata, i to:

1. ciklično obrazovanje u vidu master i doktorskih studija,
2. neciklično obrazovanje u vidu kratkih programa cjeloživotnog učenja i
3. naučno-istraživački i tržišno orijentisani projekti interdisciplinarnog karaktera.

1. Trajanje programa

Program Zimske škole „Rod i globalizacija“ će trajati ukupno sedam dana i izvodit će se u februaru 2023. godine, svaki dan u periodu od 19. do 27.02.2023. godine, te u periodu 2024. i 2025. godine.

2. Ciljna skupina

Program Zimske škole je namijenjen studentima i studenticama druge i treće godine studija i master studija koji studiraju pravne, ekonomski, političke i srodne nauke na 19 partnerskih univerziteta iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Hrvatske i Crne Gore, koji implementiraju UNIGEM projekat (Univerziteti i gender mainstreaming) u periodu od 2021. do 2025 godine. Univerzitet u Sarajevu je jedan od partnera u projektu UNIGEM i domaćin Zimske škole.

Zmaja od Bosne 8, UNSA Kampus, 71 000 Sarajevo

tel. 033 668 685 / fax 033 668 683

e-mail: cis@cis.unsa.ba i unigerc@unsa.ba

Web: www.cis.unsa.ba

www.unigerc.unsa.ba

3. Cilj programa

Cilj ovog programa jeste osnažiti studente i studentice sa partnerskih univerziteta UNIGEM projekta da akademski i kritički propituju načine orodnjavanja globalizacijskih i migracijskih politika.

4. Opis programa

Zimska škola „Rod i globalizacija“ se organizira u saradnji sa TPO Fondacijom i Univerzitetskim gender resursnim centrom (UNIGeRC) i nudi 30 sati predavanja i 15 sati vježbi u periodu od sedam dana na teme roda i razvoja sa fokusom na međunarodne i regionalne ekonomske i političke perspektive. Kroz ovu školu propitujemo na koji način globalizacija, migracije a osobito pravna regulacija migracionih politika u evropskim zemljama oblikuju uloge žena i muškaraca u oblasti politike, ekonomije i kulture, ali i to kako se orodnjavaju nacionalne i transnacionalne politike moći. Kroz interseksionalni pristup konceptima transnacionalizma, globalizacije, migracija i roda studenti i studentice će diskutirati o tome kako oni prožimaju institucije moći, ekonomski razvoj i zapošljavanje, djelovanje vladinih institucija i civilnog društva. Analiza je usmjerena na suvremene tokove globalizacije u kojima se konstruiraju rodne uloge, šta se smatra maskulinim i femininim u odnosu na dinamiku moći globalnog društva, kako vladine politike i zakoni orodnjavaju migracije, te kako antirodni pokreti koriste migraciona kretanja da šire moralnu paniku i osporavaju rodnu ravnopravnost.

5. Ishodi

Studenti i studentice će nakon Zimske škole steći znanja i kompetencije da:

- bolje razumiju koncepte roda, identiteta, klase, ideologije, transnacionalizma i globalizacije,
- koriste rod kao analitičko sredstvo u raspravama i istraživanjima o globalnim političkim i ekonomskim kretanjima i migracijama,
- da razumiju međunarodni i regionalni pravni okvir rodne ravnopravnosti,
- istražuju porijeklo i utjecaje suvremenih političkih strujanja na globalnom nivou koja koriste rodnu ideologiju protiv rodne ravnopravnosti,
- da razumiju sigurnosne aspekte migracijskih procesa,
- analiziraju utjecaje politika i zakona koji orodnjavaju migracijskih procese,
- propituju i istražuju utjecaje globalnih socio-ekonomskih, kulturnih i političkih konteksta na promjene u lokalnim nacionalnim kontekstima i
- kritički promišljaju o odnosima i dinamici političke i ekonomske globalizacije.

Zmaja od Bosne 8, UNSA Kampus, 71 000 Sarajevo

tel. 033 668 685 / fax 033 668 683

e-mail: cis@cis.unsa.ba i unigerc@unsa.ba

Web: www.cis.unsa.ba

www.unigerc.unsa.ba

6. Metode rada

Program se realizira kroz 30 sati nastave, 10 sati vježbi i pet sati studijske radne posjete akademskim programima CIS-a i nosi 4 ECTS boda. Nastava se odvija na bosanskom/hrvatskom/srpskom/crnogorskom jeziku. Program će trajati sedam dana i svaki dan je posvećen jednoj tematskoj jedinici.

7. Uslovi za upis

Na Zimsku školu mogu se prijaviti studenti i studentice druge i treće godine studija i master studija koji studiraju pravne, ekonomske i političke nlike na 19 partnerskih univerziteta, učesnika u projektu UNIGEM. Studenti i studentice koji budu odabrani da pohađaju Zimsku školu potpisuju ugovor o obaveznom pohađanju Škole i obavezuju se da će napisati akademski rad po završetku Škole.

U svrhu prijavljivanja potrebno je dostaviti Motivaciono pismo (u dužini od jedne stranice) i CV s osnovnim kontakt-podacima.

8. Troškovi

Troškove smještaja i putovanja pokriva TPO fondacija iz Sarajeva, kao implementatorica projekta UNIGEM i suorganizatorica Zimske škole s Univerzitetom u Sarajevu.

9. Tematske jedinice

I DAN 20. 02. 2023.

1. UVOD U RODNA PITANJA – OSNOVNI KONCEPTI

- Predstavljanje UNIGEM projekta
- Rodna ravnopravnost – osnovni koncepti i manifestacije u društvu
- Nesvjesna pristrasnost, mizoginija i benevolentni seksizam
- Toksična muškost

U ovom bloku predavanja, studentice i studenti će steći osnovna znanja o konceptima spola, roda, rodnih identiteta i gender mainstreaminga i na primjerima zemalja Balkana diskutirati manifestacije rodnih režima. Preko testova implicitne pristrasnosti će testirati sebe ali i druge o nesvjesnoj pristrasnosti i na taj način osvijestiti svoje predrasude. Na kraju će steći uvide u definicije maskuliniteta/muškosti, te kroz teorijsku analizu i dekonstrukciju prevalentnih

Zmaja od Bosne 8, UNSA Kampus, 71 000 Sarajevo

tel. 033 668 685 / fax 033 668 683

e-mail: cis@cis.unsa.ba i unigerc@unsa.ba

Web: www.cis.unsa.ba

www.unigerc.unsa.ba

kulturoloških narativa o poželjnoj muškosti i ženskosti razgovarati i toksičnoj muškosti koju generiraju brojni društveni faktori.

Literatura:

Šuta-Hibert, M. (2016). Rodni stereotipi-Zvuči poznato?

Spahić Šiljak, Z. Sociologija roda - feministička perspektiva. TPO Fondacija. Sarajevo.

Vučić, N. (2021.) [Kritika toksične muškosti: pregled suvremenih istraživanja](#). Friedrich Ebert Fondacija. (str. 11-32)

Dušanić, S. (2012.) [Muškarci i rodni odnosi u BiH](#). Centar za razvoj mladih i zajednice Perpetuum mobile” Banja Luka. (str. 91-99)

Parent, M. C., i Gobble, T. D. (2018.) [Social Media Behavior, Toxic Masculinity, and Depression](#). *Psychology of Men & Masculinities*, 20(3), (str. 277-287)

II DAN 21. 02. 2023

2. ROD I GLOBALIZACIJA

- Pravni i politički okvir rodne ravnopravnosti
- Suvremena politička strujanja - globalni i regionalni kontekst
- Populizam i kriza demokratije
- Rod, religija i globalizacija

Rodna ravnopravnost je garantirana međunarodnim i nacionalnim pravim normama i standardima, ali punu pravnu i faktičku jednakost otežava različit politički i ekonomski razvoj država u svijetu, ali i različiti kulturni, ideološki, religijski i tradicijski konteksti u okviru kojih se različito shvaćaju rodne uloge. Kada se na ove izazove dodaju suvremena politička zbivanja na globalnoj razini, uz porast desničarskih populističkih ideologija i pokreta koji često koriste nacionalne i vjerske identitete radi promidžbe vlastitih političkih ciljeva, onda postaje jasnije kako se i rod u intersekciji sa drugim identitetima i politika koristi kao politički alat za osporavanje prava žena i manjina. U procesima globalizacije religija također postaje moćan alat mobilizacije za zaštitu nacionalnih i vjerskih prava, ali i ograničavanja prava žena.

Zmaja od Bosne 8, UNSA Kampus, 71 000 Sarajevo

tel. 033 668 685 / fax 033 668 683

e-mail: cis@cis.unsa.ba i unigerc@unsa.ba

Web: www.cis.unsa.ba

www.unigerc.unsa.ba

Literatura:

Gavrić, S. i Ždralović, A. (2019). *Rodna ravnopravnost: teorija, pravo, politike: Uvod u rodne studije za studentice i studente društvenih nauka u BiH*, Sarajevski otvoreni centar.

Radačić, I. i Vince Pallua, J. (2011) *Ljudska prava žena, Razvoj na međunarodnoj i nacionalnoj razini 30 godina nakon usvajanja Konvencije UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena*, Zagreb: Institut Ivo Pilar Zagreb.

Sheeran, S. i Rodley, N. (2016). *The Routledge Handbook of International Human Rights Law*, London/New York: Routledge.

Kuhar, R. i Patternote, D. (2017). *Anti-Gender Campaigns in Europe: Mobilizing against Equality*, Rowman & Littlefield Publishers.

Beyer, P. (1994). *Religion and Globalization*. Sage.

III DAN 22.02.2023

3. ROD I MIGRACIJE

- Migracije i razvoj - globalna perspektiva
- Sigurnosni aspekt migracija – Radikalizacija, terorizam i globalne prijetnje
- Sigurnosni aspekti migracija, granice i ograničenja
- Anti-rodna ideologija i migracije

Procesi migracija su orodnjeni zbog politika moći koje se reflektiraju kroz mjere sigurnosti, granica, državljanstva i ekonomije a uvodno predavanje će tematizirati intersekciju migracija razvoja i roda na globalnoj razini. Pridruživanje Europskoj Uniji je često dug proces za sve zemlje koje moraju ispuniti određene uslove i prilagoditi se zahtjevima EU. Zahtjevi EU također uključuju i eksternalizaciju režima čuvanja granica i jačanja “tvrdave Europe”. Sigurnosni aspekt migracija se ogleda u procesima radikalizacije, nasilnog ekstremizma, ali trgovine ljudima, prostituciji i ekonomskom izrabljivanju, faktorima koji ga potiču i olakšavaju, kao i mogućim mjerama prevencije i jačanja otpornosti zajednica i pojedinaca na radikalne i ili ekstremističke narative. Ova tematska cjelina će pokazat kako suvremeni globalni trendovi, uključujući migracije, teorije zavjera i lažne vijesti (*fake news*) utiču na radikalizaciju javnog prostora i na pojavu novih oblika politički motiviranog nasilja.

Zmaja od Bosne 8, UNSA Kampus, 71 000 Sarajevo

tel. 033 668 685 / fax 033 668 683

e-mail: cis@cis.unsa.ba i unigerc@unsa.ba

Web: www.cis.unsa.ba

www.unigerc.unsa.ba

Literatura:

Kogovšek Šalamon, N. (2019). The role of the conditionality of EU membership in migrant criminalization in the Western Balkans. *Dve domovini*, (49).

Azinović, V. (2012). Terorizam: fenomenološka analiza, *Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi*, Atlantska inicijativa, Sarajevo br. 2

Global Terrorism Index (2022). *Measuring the Impact of Terrorism*, Institute for Economics and Peace.

Kovač, M., Storr, K., Bećirević, E. i Azinović, V. (2019). Napušteni: Iskustvo nasilnog

Mlinarević, G. i Ahmetašević, N. (2022). *Getting stuck en route “from Dayton to Brussels” EU conditionality as an obstacle to accession*, Discussion paper. Friedrich-Ebert-Stiftung

Almustafa, M. (2022). Reframing refugee crisis: A “European crisis of migration” or a “crisis of protection”??. *Environment and Planning C: Politics and Space*, 40(5), 1064-1082.

IV DAN 23. 02. 2023.

4. ROD I EKONOMIJA

- Globalna ekonomija, ekonomске krize i rodna perspektiva
- Human razvoj i indikatori rodne ravnopravnosti
- Rod, rad i društvena reprodukcija u lokalnom i globalnom kontekstu
- Rodno-odgovorno budžetiranje

Globalne ekonomске krize u 20. i 21. stoljeću neravnomjerno su pogađale žene i muškarce, a dokazi pokazuju da su djevojke i žene posebno ranjive na ovu vrstu kriza. Ekonomski trendovi, u kombinaciji s ukorijenjenom rodnom nejednakosću i nacionalnim politikama štednje ekonomski ograničavaju žene koje imaju manje finansijskih sredstava na raspolaganju, nižim prihodima i otežanom pristupu osnovnim javnim uslugama, uključujući obrazovanje, zdravstvo i socijalnu srku. U okviru ove tematske cjeline, problematizirat će se oscilacije u globalnoj ekonomiji iz rodne perspektive, referirajući se pri tome na odnos roda, rada i društvene reprodukcije u globalnom kontekstu. Pored toga, ova se tematska cjelina bavi upravljanjem javnim prihodima kroz rodno odgovorni budžetiranje i humanim razvojem, postulirajući da ukoliko rast materijalnog bogatstva u nekom društvu nije praćen pozitivnim promjenama životnih uvjeta svih građana i građanki posebno ranjivih skupina, onda je teško govoriti o društvenoj pravdi i višem stepenu razvoja tog društva.

Zmaja od Bosne 8, UNSA Kampus, 71 000 Sarajevo

tel. 033 668 685 / fax 033 668 683

e-mail: cis@cis.unsa.ba i unigerc@unsa.ba

Web: www.cis.unsa.ba

www.unigerc.unsa.ba

Literatura:

Ferguson, S. (2019). Women and Work: Feminism, Labour and Social Reproduction (*knjiga trenutno u prijevodu u sklopu UNIGEM projekta*), (Uvod i 1. Poglavlje)

Federiči, S. (2013). Kaliban i veštica. *Zrenjanin: Burevesnik*.

Dalla Costa, G. F. (1978). Rad ljubavi: Kućanski rad i nasilje protiv žena. Multimedijalni institut. Zagreb

Hadžiahmetović, A. Đuric-Kuzmanović, T., Klatzer, E., Risteska, M. (2013). Rodno odgovorno budžetiranje – udžbenik za univerzitete. Sarajevo: University Press

Nussbaum, M. C. (2009). Creating capabilities: The human development approach and its implementation. *Hypatia*, 24(3), 211-215.

Sen, A. (2000). Development as Freedom. Anchor Books.

V DAN 24. 04. 2023.

5. PRIPREMA ZAVRŠNOG RADA

- Prijava teme
- Akademsko pisanje
- Istraživačke metode i instrumenti
- Priprema outline-a i sižeа završnog rada

U ovom bloku studentice i studenti će kroz vježbe naučiti kako se pripremaju akademski radovi, koji su važni parametri koje treba pratiti u akademskoj argumentaciji. Također će naučiti kako koristiti istraživačke metode i naučiti kreirati istraživačke ciljeve, pitanja, hipoteze, kako primijeniti kvantitativne i kvalitativne alate istraživanja na konkretnom projektu gender mainstreaminga, te kako razrješavati etičke dileme u istraživačkom procesu. Nakon toga će dizajnirati outline za svoje završne radove koje će pisati po završetku Zimske škole.

Literatura:

Creswell, J.W. (2013). Qualitative Inquiry & Research Design Choosing Among Five Approaches 3d ed. London: Sage Publication.

Zmaja od Bosne 8, UNSA Kampus, 71 000 Sarajevo

tel. 033 668 685 / fax 033 668 683

e-mail: cis@cis.unsa.ba i unigerc@unsa.ba

Web: www.cis.unsa.ba

www.unigerc.unsa.ba

Malhotra, N., Nunan, D., i Birks, D. (2017). *Marketing research: An applied approach*. Pearson.

Agić, E. (2018). Marketing analitika: Napredne metode statističke analize s primjenom u Stati, 2018.

VI DAN 25. 02. 2023.

Studijska posjeta

- ERMA program i UNIGeRC u Centru za interdisciplinarnе studije (Nedžad Korajlić, Asim Mujkić, Alina Trkulja)
- CPCD NVO posjeta
- Posjeta Muzeju ratnog djetinjstva

Kroz studijsku posjetu studentice i studenti će saznati na koji način se teme roda i globalizacije integriraju u master međunarodne programe te na koji način organizacije civilnog doprinose tematiziranju ovih tema kroz svoje programe u BiH i regiji. Također će se upoznati sa relevantnom literaturom i akademskim resursima koji se proizvode na ovim programima, a koja im može pomoći u koncepciji njihovih istraživačkih radova.

VII DAN 26. 02. 2023

- Radionice sa mentoricama i mentorima za završne rade
- Evaluacija

Zadnji dan škole je predviđen za evaluaciju i razgovor sa mentorima i mentoricama koje će pomagati studenticama i studentima da finaliziraju svoje rade i na taj ispunе sve kriterije potrebne za dobijanje certifikata i transkripta o uspješno završenoj školi. Radionice će biti osmišljene kao mini laboratorije za pisanje istraživačkog rada, kako bi se polaznicima i polaznicama omogućilo da stečena znanja i vještine primijene u pripremi svoga rada. Mentor i mentorice će pratiti njihov rad do kraja, a radevi polaznika i polaznica škole će biti objavljeni u Zborniku radeva.

Zmaja od Bosne 8, UNSA Kampus, 71 000 Sarajevo

tel. 033 668 685 / fax 033 668 683

e-mail: cis@cis.unsa.ba i unigerc@unsa.ba

Web: www.cis.unsa.ba

www.unigerc.unsa.ba

CENTAR ZA INTERDISCIPLINARNE STUDIJE - “PROF. DR. ZDRAVKO GREBO”

CERTIFIKAT

se dodjeljuje

Ime i prezime

(DD/MM/GG)

ZIMSKA ŠKOLA ROD I GLOBALIZACIJA

Zimska škola je održana u periodu od 20.-27.02.2023. godine. Program škole se sastoji od 30 sati predavanja i 15 sati vježbi na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku u pet ključnih tematskih oblasti: Uvod u koncepte roda, Rod i globalna kretanja, Rod i migracije, Rod i ekonomija, i Metode istraživačkog rada. Škola uključuje i jedan dan studijske posjete Univerzitetu u Sarajevu te posjete kulturno-historijskim znamenitostima Sarajeva. Na temelju prisustva, aktivnog sudjelovanja i završnog istraživačkog rada dodjeljuju se **4 ECTS-a**.

Voditeljica Zimske škole

Prof. dr. Zilka Spahić Šiljak

Direktor

Centra za interdisciplinarnе studije

Prof. dr. Nihad Fejzić